

Muusikaõpetuse ja muusikaajaloo lõiming

Õppeaine	Kooliaste	Lõiming
Eesti keel	I II III IV	• Kunagi kasutatud keel, keelevormid ja sõnavara rahvalauludes • Luuletajate looming laulutekstidena kaasaegsetes lauludes • Kujundlik laulude keel seotuna grammatika ja keele struktuuriga • Muusikaõpetuse sõnavara ja laulutekstides olevad vananenud sõnad, murdesõnad, muutunud tähendusega sõnad arendavad emakeele kasutamisoskust ja laiendavad sõnavara • Muusikaõpetuses olevad mitmetähenduslikud sõnad • Uurimistööde, referaatide ja retsensioonide kirjutamisel kasutatav sõnavara ja õigekeelsus
Kirjandus	I II III IV	• Laulu sõnade autoriks on sageli kirjanikud ja luuletajad • Folklooris rahvalaulude kujundlik keel ja alltekst • Regilaulu teemas kirjanduslikud mõisted - riim, metafoor, allegooria jt. • Muusikute või muusikaga seotute inimeste elulood ja romaanivormis elulooraamatud • Muusikateose/lavamuusikažanrite aluseks on kirjandusteos • Referaadi või uurimustöö hindamisel pööratakse tähelepanu töö ülesehitusele ja terviklikkusele, kasutatud sõnavara mitmekesisusele, mille hulgas on ka terminoloogia ja oskussõnavara, autori enda arvamuse esitamisele ja tsitaatide ning teiste inimeste seisukohtade esiletoomisele
Võõrkeeled	I II III IV	• Võõrkeele häälduse ja sõnavara omandamine läbi laulmise ja muusika kuulamise • Info hankimise vajadus internetist uurimustööde, referaatide ja kontserdiretsensioonide koostamisel • Teadmised erinevatest kultuuridest ja traditsioonidest saadakse erinevate maade rahvamuusika õppimise ja võõrkeelsete laulude laulmise kaudu
Matemaatika	I II III	• Muusikateooria toetub arvude omavahelistele seostele ja murdudele. • Igal rütmifiguuril on oma kindel arvuline väärtus ja jagunemise põhimõte. • Noodivältuste omandamiseks kasutatakse matemaatikas õpitud geomeetrilist kujundit ringi ja selle jagunemist: tervenoot, poolnoot, veerandnoot, kaheksandiknoot, kuueteistkümnendiknoot. • Taktimõõdud on seotud rütmide jagamisega taktidesse, mis toetub murdarvudele (näit. 2/4, 3/8) • Intervallid (kahe astme vaheline kaugus), toonide arvutamine
Ajalugu	I II III IV	• Mingist ajalooetapist pärit muusikateose mõistmiseni jõutakse paremini, kui teatakse ajastu tausta, tolleaegsete inimeste kombeid, eluviisi, väärtushinnanguid ning elu- ja loometingimusi • Erinevatest ajastutest pärinevad heliloojate elulood on ajaloolised allikad, mis kirjeldavad ajaloolist olustikku läbi konkreetse inimese elukäigu • Muusika peegeldab oma ajastu nägu ning sõltub ajastust - milline on aeg, selline on ka muusika • Muusikateose aluseks, eriti lavažanri aluseks on väga tihti ajalooline sündmus või ajalooline isik.

Inimese- õpetus	II III	• Teema <i>enese mõistmine ja teiste aktsepteerimine</i>. Erinevused moodustavad mitmekesisuse, mida muusikaõpetuses käsitletakse rahvaste kultuuride tutvustamise ja kaasaegsete muusikastiilide käsitlemise kaudu. See aitab näha Eesti kohta maailmas, samas anda teadmisi rahvakultuurist ja traditsioonidest. • Teema <i>konfliktid, suhted teistega, otsustamine ja probleemilahendus</i>. Heliloojate ja muusikute suhted teiste inimestega ja ühiskonnaga, nende sotsiaalne käitumine, nende poolt tehtud valikud ja prioriteedid. Võimalus mõista, arutleda, oletada ja oletustele tõendeid leida, mida oodati erinevate ajastuste heliloojalt, milliseid valikuid nad pidid tegema ning kas neil üldse oligi valiku- võimalusi – teemaks <i>inimene ja valikud</i>. • Teema <i>mina ja tervis</i> ning selle alateemasid <i>mina ja minu pere, mina ja aeg, tervislik eluviis, inimese elukaar, murdeiga</i> jne. Muusikaõpetuses on olulisel kohal õpilane ise, tema tunded, arvamus ja võimalused eneseväljenduseks, tema väärtused, hoiakud ning suhtumine iseendasse ja ümbritsevasse maailma, õpilase perekond ja tervis. On võimalus õppida ennast tundma laulu või muusikateose valimise või esitamise kaudu, pilliimprovisatsiooni kaudu või kirjaliku tööga muusikalisel teemal, arutlusega organismis toimuvast (nt häälemurre) ja võimaluste leidmisega muutustega toimetulemiseks.
Ühis- konna- õpetus	II III	• Teema <i>sotsiaalsed suhted</i> alateemaga <i>inimesed meie ümber. Euroopa riigid ja rahvad, ühiskond ja sotsiaalsed suhted</i> ja alateemaga <i>ühiskonna sotsiaalne struktuur. Inimõigused</i>. Muusikaõpetuses tutvumine Eesti naaberriikide ja teiste rahvaste muusika, kultuuri, kombestiku ja traditsioonidega ning selle aktsepteerimine võimaldab heanaaberlikke suhteid ning mõista ja austada teisi riike. • Teemat <i>meedia ja teabekeskond</i> ning <i>infoühiskond</i> saab käsitleda muusikaliste meedia allikate näitel. • Teema <i>riik ja valitsemine</i> alateema <i>Eesti valitsemiskord</i>. Laul „Eesti lipp“, millega saab siduda riigi muu sümboolika
Usundi- õpetus	III IV	• Erinevad usundid seoses rahvastemuusika teemaga (Araabia, Juudid jne) ning muusikaajaloo ajastupõhisel õppimisel
Loodus- õpetus	I II III	• Ühised teemad - <i>inimese meeled ja avastamine ning aastaajad</i>. Aastaaegade vaheldumisele on pühendanud oma loomingut väga paljud heliloojad. Muusikaõpetuses saab kuulata vastavasisulist muusikat ning selle üle arutleda. Vestlus konkreetsetel aastaajal looduses toimuvatest muutustest ning nende võimalikud väljendused muusikas. • Laulud aastaegade ja kalendritähtpäevade kohta • Loodusteemalised laulud, mängida/jäljendada pillidega erinevaid loodushääli • Teemad <i>organismid ja elupaigad, organismide rühmad ja kooselu, ilm ja inimene</i> – muusikaõpetuse tundides kuulatakse muusikakatkendeid ja lauldakse laule loodusest ja looduses toimuvast, inimesest ja inimesega seotud eluvaldkondadest, taimedest, kodu- ja metsloomadest • Teema <i>liikumine</i> seotud muusikalise liikumisega • Teemat <i>minu kodumaa - Eesti</i> kajastub isamaaliste laulude õppimisega, millele lisandub riigiga seotud sümboolika arutlus ning Eesti Vabariigi aastapäevale pühendatud aktuse ettevalmistamine • Paljude teemade alateemaks on nn eesti kontekst, näiteks <i>Eesti asend Euroopas, Eesti jõed ja järved, Eesti linnad, Eesti metsad, Läänemeri, elukeskkond Eestis</i> jt, mille käsitlemisel saab muusikaõpetuse tundides rääkida nii Eesti asendist Euroopas, kui ka Eesti muusika- ja kultuurimainest Euroopas ning eesti rahvusvaheliselt tuntumatest heliloojatest ja muusikutest • Õppides eesti loodust ja loodusobjekte võib otsida nende kajastamist eesti rahvamuusikas, rahvaluules ning selle tähtsust eesti rahva elus.

Geo- graafia	I II III	• Teemaatiline lauluvara • Eri maade rahvaste muusika. Muusikaliste traditsioonide kõrval käsitletakse antud riigi geograafilist asendit, riigi sümboleid, üldandmeid, andmeid rahvastiku kohta jpm. Ka naaberriike. • Seosed muusika omapära, õpitud maa geograafilise asendi ja looduslike tingimuste vahel.
Bio- loogia	I II III IV	• <i>Hingamine</i> – muusikaõpetuse esimesest klassist alates õpib õpilane laulmise ajal õigesti hingama. Iga aastaga teadmised täiustuvad, rääkides inimese hingamisest, nende funktsioonidest, hääle kasutamisest jne. • <i>Paljunemine ja areng</i> – koos teemaga <i>hingamine</i> esitatakse uues valguses teemat <i>ooper</i> – ooperilauljad, kõri asendi mõju hääle tämbrile, rinnakorvi muutmine võimsaks resonaatoriks jne. • Muusikas teema <i>hääle</i>, seotud bioloogiaga – kõri, kopsud, hingetoru, häälepaelad jne. <i>Hääle tekkimine, hääle tugevus, tämber, häälemurre</i> • <i>Pärilikkus ja muutlikkus</i> – muusikaoskus, talent ja selle pärilikkus • Infovahetus väliskeskkonnaga – teema <i>helide maailm</i> – uuritakse kõrva ehitust, kuidas heli kõrvas tekib, seost kuulmismeelega ja kuulmishäirete ennetamist.
Füüsika	III	• Muusikaline mõiste <i>heli</i> ja füüsikaline mõiste <i>helilaine</i> – kahe mõiste tulemusena saab teadmised heliallika, helilaine, helikõrguse, helilaine võngete sageduse, absoluutse kuulmise, heli omaduste ja nende mõõtühikute, müra jt kohta. Seosed ka füüsika alateemadega <i>võnkumise amplituud, periood, sagedus ja võnkumiste avaldumine looduses ja rakendamine tehnikas</i> • Elektrooniline levimus ja füüsika kokkupuutepunktideks on teemad <i>valgus ja elekter</i>, kus muusikamaailma on jõudnud valgustehnika ning kus elektrilised instrumendid on akustilised pillid kõrvale tõrjunud
Kehaline kasvatus	I II III IV	• Muusikaõpetuses õpitud laulu- ja ringmänge saab kasutada ka kehalise kasvatuses ja rütmika tundides • Muusika liikumise kaudu saab tunnetada ja väljendada nii muusika sisu, meeleolu, ülesehitust kui ka karakterit. Samuti toetavad muusikalist liikumist loovust ja spontaansust arendavad liikumisharjutused ja -mängud ning liikumine muusika iseloomu vaheldumisel. • Läbi liikumise on võimalik väljendada meloodiat, tempot, rütmi, dünaamikat ja vormi. Eelmainitud tegevused toetavad õpilase improvisatsioonilist ja muusikalist eneseväljendust ning on üheks musitseerimise osaks. • Kõige enam on ühiseid tegevusi loovliikumises – õpitakse loovust ja spontaansust arendavaid liikumismänge ning eesti traditsioonilisi laulumänge ja rahvastantse ning lihtsamaid tantsuvõtteid ja tantsusamm. • Kehalises kasvatuses on samas kooliastmes käsitletavat teemat eesti rahva- ja seltskonnatantsud, <i>line-tants</i> ning loovtants. Teiste rahvaste seltskonnatantsude õppimine aitab mõista ja omandada muusikaõpetuses käsitletavat teiste maade muusikat. • Teema <i>eesti tantsupidude traditsioon</i> on seotud muusikaõpetuse läbiva teemaga <i>eesti laulupidude traditsioon</i>. • Teemad <i>Eesti traditsioonilised laulumängud ja pärimustantsud</i>, õpitakse lihtsamad tantsuvõtted ja -sammud. • <i>Rokk- ja popmuusika stiile ning Eesti popmuusika ajalugu</i>. Muusikastiilide läbielamiseks, tunnetamiseks oleks hea proovida vastava tantsustiili liikumist kehalise kasvatuses tundides. Siin on toetavateks teemadeks kehalises kasvatuses <i>tants kui kultuur, massikultuur, traditsioonilisus ja kaasaegsus, tants kui kunst ja eneseväljendus</i>, mille õppimise kaudu õpilane õpib väärtustama tantsu kui kunstilist väljendusvormi, kui sporti ja kui pärimuskultuuri.
Kunst / kunsti-	I II	• Üheks muusika kuulamise meetodiks on kuulnud muusikapala karakteri, sisu, meeleolu jne väljendamine kunstitegevustes • Muusika ja kunsti erinevate tegevuste omavaheline lõimimine aitab õpitud teadmisi ja tehnikaid rakendades luua erinevaid

ajalugu	III IV	kunstiteoseid. Samuti on võimalik mõlemas aines kasutada uurimuslikke ja loovaid rühma- ja individuaalseid töid (referaat, esitlus, rühmatööna valmiv poster või plakat) • Rahvuskultuuri traditsioonide teadvustamine ja hoidmine – rahvamuusika, rahvuslik kunst kui ka pärimuskultuur on seotud kultuuripärandi väärtustamisega. • Erinevate ajastute, maade ja rahvaste muusika käsitlemisel on oluline roll antud ajastu, maa või rahva kunstilool. Analüüsida ja luua seoseid kunsti, ühiskonna, teaduse ja teiste kultuurivaldkondade vahel, eesmärgiga mõista kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt. Näiteks teises ja kolmandas kooliastmes käsitletavate erinevate maade muusika õppimisel on kasulik luua paralleel antud ajastu maailmavaatega, arhitektuuriga ja illustreerida antud ajastu kunstiteostega. • Kindlasti kujundavad nii muusika kui ka kunst õpilase esteetilist maitset ning annavad võimaluse mõelda ja tegutseda loovalt, arendades musitseerimise või kunstitegevuse kaudu oma võimeid.
Tehno- loogia	I II III	• Rütmipillide valmistamine – teoreetilised teadmised pillide ehitusest ja kõla/heli tekitavast mehhanismist ning praktilisi oskused pille ise tehes ning hiljem neil a mängides • Tehnoloogiline pädevus kujuneb eelkõige läbi erinevate muusikaliste tegevuste/tehnikatega tutvumise, näiteks erinevate pillide mänguvõtted, laulmistehnika, erinevate muusikakirjutamise programmide kasutamine • Kaasaegne tehnoloogia – infotehnoloogia ja arvuti kasutamine õppimis-, töö- ja suhtlusvahendina, olles teadlik intellektuaalomandi kaitse ja ohutuse nõuetest